

НАРОДНИ ТУЖИОЦИ

ORGAN NARODNOG FRONTA ZA OKRUG BANJU LUKU

ГОДИНА III

BANJA LUKA, 6 septembra 1945.

Број 9

ПОВОДОМ БИРАЊА НАРОДНИХ ТУЖИОЦА

НАРОДНИ ТУЖИОЦИ - ТУМАЧИ НАРОДНОГ РАСПОЛОЖЕЊА

Народни тужилац је код нас нов појам, појаве нове институције. Улогу и значај, високе задатке ове институције показале тек живот и кроз живот, кроз изградњу нове народне власти, народни тужиоци постаје у правом смислу зочи и души народа у борби против неаконости и прекршитеља закона свих врста.

Институција народних тужилаца још је само оцрта, ако су закони који се доносе истински народни, демократски закони и ако су за њихово спровођење живо занитресовани основни слојеви народа.

Институција народних тужилаца је тековина ослободилачке борбе наших народа, борбе која је у законима и народним постоји пресекот. Из потпуног узора народ постаје носилац целокупне власти, чији закони постају воља одлучујућих слојева у држави тј. воља радника, сељака, радне интелигенције и поштенних трговача. Закони су претставили да буду сретно мало боље кључе за ослобађајућу и тлачењу народа и постају суоружје из у рукама широким народних маса у одбрани њихових властитих интереса. Под окриљем бивших противнародних закона богатили су се разни корупционисти, богаташи и народне тужилоце. Такви револуционарни закони претставили су само добу закљон за врхуше оазисних свста насљав на народом и његовим најбољим елементима.

Наши народи у својој ослободилачкој борби изгалили су заувек све те противнародне законе и створили у жеку борбе своје народне законе.

У тим законима изражене су највише светле наше народне идеје које су: федеративно уређење Југославије — братска заједница равноправних народа, право народа да сами одлучују своје унутрашње и спољашње послове, остварење прве народне власти, равноправност жене, право сељака на земљу, слобода збора и договора, слобода штампе, слобода савести као и друге политичке и грађанске слободе.

Наши нове демократске закони створени су против ратног богатства, инквизиције, саботера, сарадника окупатора и домаћих народа и против разних других народних непријатеља. Њихов циљ је да учврсте народну власт, да обнове и изграде нашу општину и њене земљу и да је очисте од остатака фашизма.

Општа сврха наших демократских закона је чување, увршћивање и промишљање тековина народно ослободилачке борбе. Свако кршење закона, па ма од кога долазило, штетно је за интересе народа и користи само народним непријатељима. Наши закони су моћно оружје радног народа у борби против његових непријатеља.

С друге стране садржај и сврха наших закона из основи се прои-

мају као и однос народа према законима. Народне масе не само да више не страхују према новим неким законима, него су на остворивање и поштивање тих закона дубоко заинтересовани и стога наши закони претстављају активно ушлеће народних маса у њихово извршавање. Јасно је да стари ненародни закони са својим носилацем ствари бирократским апаратом нису могли имати те особине, јер је сваки так закон шовинистички, упуштава га и тражи од њега пасивност.

Активно ушлеће народних маса у извршавање народних закона оригинална је њихова особина и даљњи израз демократије. Народ је још заматресован да ли се његови закони поштују, да ли се они испуњају, јер само законични, слуге окупатора, непријатељи народа могу да се свесно одрежују о народне законе.

Према томе, разумљиво је да институција народних тужилаца код ненародних режима и код ненародних закона није била могућа, док напротив уз истинске демократске законодавна тијела и истинске демократске народне законе, народни тужиоци не само да су могући, него су напротив неопходни и нужни.

Ради активног ушлећа народа и контроле над испуњавањем закона постоје народни тужиоци. Они су помоћници јавних тужилаца. Они су нека регулатор над испуњавањем закона како од стране народних власти тако и од стране самог народа.

Народне тужиоце бира сваки град, свако село, тврђина, установа и наредство. Већа села и градови као и већа предузећа бирају више народних тужилаца тако, да би сваки радни колектив, сваки квартал или за свек имао свога народног тужиоца.

У избору сучељују на широком конференцијамма људи и жене и омладина. Народни тужиоци треба да буду најпознатији, најодличнији и највише јавни у свом окружењу. Народни тужиоци је почаст и беспулати. Они нису органи јавног тужиоца тј органи државне власти него сарадници јавног тужиоца. Народни тужиоци не могу сами непосредно да интервенишу код појединих прегршљаја закона и неправилности, него су дужни да те прегршље закона и евентуалну неправилност пријаве свом јавном тужиоцу који онда поступа на основу својих овлаштења и у оквиру закона који је дужан да добро познаје.

Задаци који стоје пред народним тужиоцима су многообразни. Прве свега народни тужиоци је настојати да упуњају своје бирање са својим законима.

У којико народне масе буду боље познавале наш правни поредак утолико је више могу да остварују своју правду, да контролишу извршавање власти и њихове чиновнике. Народни тужиоци си сво-

Убрзјимо радове на изградњи

ТРЕБА ДА СВЕ НАШЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ПОЈЕДИНИ РАДЕ БЕЗ ПРЕДАНА ДА БИ СМО ДО ЗИМЕ СВИ ИМАЛИ КРОВ

Иницијативом нашег, Округног народног одбора и НРФ-а одржан је Округни одбор за градњење кућа. Народ је, међутим, и сам не чекајући организовао јакцију постигове већ прве успјехе. Тако су људи клинџици, градског и бос-новског среза отпочели први са грађинама иако са притимивним средствима. У градском крају, у селу Ламинцима, саграђено је 10 кућа, а 5 се дограђује. У Герољанима и Бишћини има 28 одложено 25 нових домова, а 31 се налази у градњи. У Бос. Новом око 40 кућа је изардено до крова. Потпомоћи овакве народне напоре је данас прва дужност грађевинског одбора. Према потпуном подацима које смо добијали треба да се изгради више од 4.000 кућа. У њи број ниср израчунате директно уопштење куће, које тако доктер треба особитости за становање. Осим тога има 82 школе — самог зидова без крова и прозора — који треба подизати не само зато да би се утицало једн народна за просветити, него и зато да ња народна тврђина, на свим не пропадне ово зиме од клима и штељева. Сасвим унишћених школа има 20. Према предвиђању стручњака могло би се с њашим снагама појиди до зиме 2880 кућа и 82 школе зграде. Тиме би биле наплатиле потребе задовољене. У сврху: то је тежак и замекан посао. Нега не могу извршити сељаци сами. Он мора бити свенародна брига, нас заједнички задатак. Народне власти у том послу требају помоћи све наше органе заједнице, установе, друштва и појединце.

Наше теškoће су велике. Нема довољно алата, секира, тестера, дилата, ад би се уопште све радне руде, које би могле да сиећу шору и изредју градњу. Нема доста експера, кука за прозоре и багљана; оскудијevamo у превозним средствима да би се балванци могли брже превацивати из шума и планине — али кривцима чиниош проби, ти несе те мали број стручних радника.

Но, рад је започео упркос свим теškoћамма. Све наше планине без престанка изграђују деске потребне за

врата, прозоре, подове и изградњу стропова. Треба појачати рад на оне у двије или три смене, да режу без престанка, без предања. Исто такав рад морамо организовати у нашим железарнама у Јелинграду и Љубији. Оне изгради од старог жељеза силне, ба гламе, експере и т. д. — material без кога се не може завршити рад на изградњи. Не треба да остане, поред тих великих, ни једна мања радница у којој се могу изградити вели дрвене или жељезне ствари за градњу без шолса.

Наше радне бригаде, 24 омладинске бригаде, већ створене радне екипе у занимања својих производња, да раде у двије или три смене, да режу без престанка, без предања. Исто такав рад морамо организовати у нашим железарнама у Јелинграду и Љубији. Оне изгради од старог жељеза силне, ба гламе, експере и т. д. — material без кога се не може завршити рад на изградњи. Не треба да остане, поред тих великих, ни једна мања радница у којој се могу изградити вели дрвене или жељезне ствари за градњу без шолса.

Наш највиши руковођац и устројач свлакава теškoће с којима се боримо и помажући народи да њи свирме да. Мертал Тито је упутио 50 вагона хране и осталих потребних ствари народној Козаре, Јачи и Дрвару. Велики до тог немилости стије се нашем народу на Козару и добро ће доћи и у овом послу изградње. Од 200.000.000 Дина, помоћу Босни и Херцеговини од Северне владе нашим објекти долази 20 милиона. Осим тога смо добили 4 вагона експера. У нашем округу нема готово ни једне организације, установе или човјека који не осећа моралну обавезу да помогне акараш за изградњу кућа.

Потпуноградна школа даде је локо мобила с циркуларом, нени радници и намештењаци по једну наредну. Школовци: радници твориче дубана, чапела, макарона, радника Лауш, жељезаре у Љубији и Јелинграду дају прекриваче часове рада и читаве радне дневне, даде изајач материјал, Хећелишки кући, организација АФЖ и Пошаристи у Беојиној Луци дају с неколико триређи, који је час приход намјениен изградње. (Наставак на 2 страни)

јим бирањима претресаће на састању по отпуцајући. Народни тужиоци но су да кажу шта масе виде и осјећају. Сваку неправилност, све учовене грешке претресаће народни тужиоци јавно на конференцијамма и у споразуму са својим бирачима подносиће извјештај јавном тужиоцу.

Многи недостаци, прекршаји закона и неправилности које данас има много биће уклоњени кад се институција народних тужилаца код нас афирмише у пуној оснегу. Ка да будемо имали свугде народне тужиоце биће много више распиривање националне, вјерске и расне мржње, много мање политичке, ад мјештвинствене и економске саботаже.

Преко народних тужилаца народ ће постати темељни чварт крваљу написаних закона, а законитост ће постати једна од битних особина наше нове демократске федеративне Југославије.

(Nastavak s 1 strane)

nji kuca. Gradani Banje Luke skupljaju li novac i druge priloge; brigade 53. divizione naišle su jedna drugoj u tamiču u sakupljanju priloga u tu svrhu. — Taj rad se grana, ljudi ga shvataju kao svoju svetu dužnost. Naše omladinske, ženske, pionirske, sportske organizacije i društva treba da pronalaze još nove načine sabiranja i izvore sredstava. Nas neće u tom poslu obehtrajiti razni Stričević i Šulfinji, koji o dvog bogovima daju godišnji tepsiti, li pitaju zagostaviti godišnji: Kakva Kozarac? Kakvu pomoć da dam?

Gotovo najveća teškoća je u nedostatku dovoljnog broja stručnih ljudi. Pilane izvršavaju svoj zadatak, seljaci sami i uz pomoć radnih ekipa sijeku balvane. Nema sela u kome se ne bi našlo nekoliko ljudi, koji ne bi znali grubi, teški posao na građničko, praviljenje rovova, tesanje balvana i dr. Da bi se napravila kuća potrebni su još prozori, vrata, ekseri, baglane i mnogo štošta. Sve ove predmete već izraduju naše radionice. Ali od kude će doći materijal, ako neko treba stručnih ljudi i izradeno materijala da počale u neki strez, u selo u kome se gradi, ako mu građevno odjeljenje sreskog odbora ne javi tačan broj kuća koje treba izgraditi? Eto jednog našeg nedostatka. Možu li se poslati radnici, ako im namamo dovoljan iznos balvana? Mi imamo premla vremena za gradnju stručnih radnika i prevoznih sredstava, da bi smo sebi mogli dovoziti da radimo neplanski, da bi smo mogli slati materijal i stručne radnike onde gdje još nije podotrofljeno sve, što radne ekipe i nedostrofljene radnje mogu snasti du izrade.

Na pitanje koliko ima stručnih ljudi u novskom srezu, sreski narodni odbor odgovara: »Kod nas nema stručnih maistara, niti ih je ikad bilo.« Treba prekinuti zaostavljanjem naših ljudi u našim odovima iz neznanja, neposobnosti, niti iz bojazni da će se kao u ovom konkretnom slučaju, radna snaga odvuci na neko drugo mjesto.

Ima još stvarnih teškoća. Najvažnija suh je sada u tome da se zgrade škole. Još nisu sve stolarske radionice uprosjene izjedem prozora i vrata. Naše 4 škole u okrugu imaju kapacitet svega oko 60 kućica djevoč. U blizini Banje Luke, medutim, ima jedna ratna oštećena pilana, koja sama ima isto toliko dnevnih kapacitet. Državno građevinsko poduzeće ima potrebnu količinu cementa za izgradnju tog objekta. Taj cement je određen za druge svrhu, ali čeka već pune dvije nedjelje, dok pilana stoji neopraavljena. Posto neki ljudi u državnim preduzećima još uvijek boluju od birokratizma, oni, eto, čekaju dok se stari običajna narodna odobro da se stari toliko novaca koliko je potrebno radi nabavke cementa direktno u iz fabrike — dok nekoliko hiljada kilograma cementa stoji neiskorišteno. Eto nekili naših problema! Jesen zima zima, treba ih rješavati!

Ukinute su propusnice

Prema stanju u zemlji, a i u vezi prethodnih izbora savezno Ministarstvo unutrašnjih poslova SAOPČAVA:

Od 6 ovog meseca ukida se ograničenje kretanja na teritoriji Demokratske Federativne Jugoslavije i dozvoljava se kretanje gradanima bez propusnica (dovoljno je da građani imaju kod sebe svoje lične isprave).

Ministar unutrašnjih poslova Demokratske Federativne Jugoslavije
VLADA ZEČEVIC

Ovih dana stiže nam Sovjetska omladinska delegacija

Donekaemo ih toplo, jer to su nam braća po krvi i oruđu. Naša juvanika Krajina, iena omladina i narod donekae omladinske predstavničke sovjetske omladine, koja dolazi da posjeti legendarnu Kozaru. Miesta gdje su se vodile жестоке битке на живот и смрт са нашим непријатељима. Sovjetska omladina posietit će sva ova mjesta u Bos. Krajinu, gdje su naši borini omladinci i narod velikog Sovjetskog Saveza, ona će posietiti mnoga mjesta gdje su krvavili kladi i na

sve moguće načinie ubijali nevine žude, žene, djecu i starice. Ova posjeta sovjetske delegata našoj Krajini, to nije obična posjeta posjetnika. To je posjeta naših najvjerljivijih drugova sa kojima smo naše bratstvo kovali u najtežim iskušenjima. Stara je to uzrečica: »kako je najbi prijatelj u slavi, u porazima.« I kada nam ovdje, kod ljudi kakvu? Mi nam nikada ne možemo zaboraniti, kako ste oni da kada nam je bilo najteže, bili s nama — mi osjećamo mnogo topline u tim riječima.

Stanje industrije na bihaćkom okrugu

Sva priveda Bosanske Krajine, a naročito bihaćkog okruga, umštena je usljed stalnih borbi i okupatorskog prisustva. Odnova zemlje ne da se ni zamisliti bez obnovne industrije, te su naše narodne vlasti polkolone naročitu pažnju obnavljanju industrije. Okružni narodni odbor za Bihać, stvorio je plan o obnovi industrije, i po tom planu odmah se počelo brzo i uspješno raditi. Naročito se radi o obnovi i izgradnji u Bihaću. Za kratko vrijeme, obnovljena biža pilana Mandić, koja donekle može da podmiri potrebe ovoga kraja. Osm ove pilane radnici su obnovili enter pilane »Šipac«, a drugi će biti uskoro gotovi i u Martiniću i Kulen Vakufu, gdje tri manja grada. U Drvaru su pilanjskoj industriji zaposleno je oko 120 radnika i 80 naučnika. Svoim stalnim

radom doveli su oni u potpunu ispravnost parni kotao i stroj u pilani »Sirovača«. Završeni su radovi na ispostavi stolarske, bravarske, limarske i električarske radione. Jedna je električna centrala načinjena potpuno nova, a druga je osposobljena. Sada one daju osvjetljenje gradu i služe za povom mašinskih postrojenja. Na terenu Bos. Petrovac radi se radovi na izgradnji u Bihaću radi dvije manje pilane, dok su u toku radovi na uspostavljanju još dvije. Ode tu dvije pilane jedna se pravi u Rbucju, a druga u samom Bihaću. U Vrnogaču uz nastojanje narodne vlasti obnovljena je ciglana i cremenja. Kapacitet vodene vodene ove centralne je 2000 komada cigle za 24 sata. U Velikoj Kladiši su nedavno puštene u rad vodene stube za valanje štraka.

PIONIRI ČETE CENTRA U AKCIJI SKUPLJANJA STAROG GVOŽĐA

Malo je onih u našem gradu koji ne poznaju pionire 3 čete Centra. Srećate se sa njima svaki dan. Ili vam nude naš list ili ih srećate sa pjesmama, pona i u svim djelatnostima. To su oni pioniri čete, koji su svojoj kulturnoj ekipi, a za koje ste mogli čuti neki dan kada su objavili svoju priredbu na kojoj je dvanaestogodišnji pionir Boža, u ulozj mlađe, istinski zaplakao.

Husnija, Željko, Ivo... itd., redaju se imena u registru 3 čete Centra pionira.

Zbor! Svi su na okupu.

Drugovi, sutra u 8 časova počinje akcija za skupljanje staroga gvožđa i ja mislim da ćemo dokazati da su tačne riječi našega druga koji je napisao u zidnim novinama da smo mi temelj države, — govoro je komandir Husnija sakupljenim drugovima.

Dr. Stebo Možebić

predsjednik »Nacionalnog komiteta Draže Mihailovića, predao se narodnim vlastima

Ovih dana u okolini Banje Luke predao se I. brigadi narodne odbrane predsjednik »Nacionalnog komiteta Draže Mihailovića, predao se narodnim vlastima

U običnom razgovoru sa nekim našim drugovima Stebo Možebić je izjavio: »Izdob veliku neobmu bitni smo preko 120 dana. Sedam nam nisu htjeli dati hrane niti skloništa. Niko s vikim nije imao veće i nisimo znali šta dalje da radimo.«

Samo ovo nekoliko riječi jasno nam potvrđuju, koliko je teški narodni prepad i osudno ono, koji su poduzimajući zakletku neprijatelja naših naroda — jevački fašizam. Tre riječi nam govore da je naš narod riješen da vinšiti i posjed

Poslije akcije od 2 dana postignut je uspjeh. Sakupljen je jedan kamion starog gvožđa. Slati avioizveštaje i liste, kante, stolice, pesa, poluge i t. dr. koje dalje nalazi se na ovom staroga gvožđa koje su sakupili pioniri 3 čete Centra. Pronašli su i kolca za prevoz težih predmeta.

Istina ovo je tek početak iz koga se vidi da su pioniri prvi koji su se odazvali ovoj rodoljubivoj akciji, da sakupljaju staro gvožđe, a da ih nad na izgradnji i obnovi naše zemlje.

Zamolili su nas da objavimo slijedeće:

»Pozivamo da se sa nama takmiče pioniri iz drugih kvartova. Pionirima Božica Hana najvuluevmo takmičenje. Naše slagalice staroga gvožđa nalazi se u dvorištu Radio stanice.«

Ue ostatak reakcionarnih saveznata u svojoj zemlji, da izvede pred Narodni sud sve one, koji su nastojali da zabodu nož u leđa narodu, kad im to su i činili i ti, koji ovih dana padose u ruke naše Armije.

Naši narod neće i ne može nikada zaboraviti zverstva četnika Draže Mihailovića koja su činjena po direktivama Dražinog »Nacionalnog Komiteta« i on s pravom traži da se ti ljudi kažnjavaju onako kako su i zaslužili.

U subotu 8. IX. 1945 u 20 (8) sati Radničkog kul. prosvetnog društva »Pelagić« date priredbu za pomoć Kozari u bašni Hote »Bosna«, a u slučaju kiše u Narodnom pozorištu. Ulazne cene su slijedeće: sjedišne Dinara 15, a stojanje Dinara 10.

Odbor

I daće sakupljaćmo staro željezo

U toku akcije za sakupljanje starog željeza učinu novi rezultati. Omladina je u Bihaću gradom i u sakupljanju stare stvari, dižešina u gomolaba, staro iz rušenjima, dođe razne predmete od željeza. Tu su bili zajedno omladinci, omladinci i naši pioniri. Za 4 dana bezusludno je bilo 100.000 kg. starog željeza. Na ovom rezultatu treba se stati nego i dalje nastojati sve dotle dok postoji i naša mlada komada neiskorištenog starog željeza.

U toj akciji uzela su učestva i naše žene antifašističarke. One su sakupile oko 30.000 kg. Tu su se istakle naše najveće djevo.

Željeza ima još u gradu i to akcija treba da se nastavi sve do tle dok se u potpunosti ne oistekne i najmanji komadi starog željeza, koje je potrebno za našu industriju.

ZA 4 SATI SAKUPLJE MOŽE 20.000 KG STAROG ŽELJEZA

Gradska odbora N-va u Bos. Gradnini organizovao je akciju za sakupljanje starog željeza. U toj akciji uzela je učestva omladinske žene i pioniri.

Za 4 sata sakupljeno je 20.000 kg željeza. Iz ovog akcije možemo vidjeti od koliko je koristi za jedinični rad.

Naročito je bilo lijepo vidjeti kad su djeca iz internata, njih os đakalset, promovirali kroz grad sa pjesmom iđuju na rad.

ZA 6 SATI PIONIRI OSNOVNE ŠKOLE U BIHAČU SAKUPLILI SU VIŠE OD 6.000 KG ŽELJEZA

Skvatitarni pioniri svoj zbir, tak u kvartama prikupljajući staro željeza pionirski odred izvan škole »Jegar«, koji broji 520 pionira, za svega 6 sati rada, prikupilo je više od 6.000 kg starog željeza.

Pioniri onog odreda doživjeli su odluku da svaki dan dok traje kampanja prikupljajući staro željezo. Isti će odred pripremiti da juri i usmene novine za građaninu.

Rad ovih pionira može se samim kao primjer da poslužuje omladinskim pionirskim odredima negdje i drugim koji nisu skvatitarni pioniri akcije prikupljajući staro željeza.

Pomoh postaradalo narod u Bos. Krajinu

Ministarstvo socijalne zaštite »Narodne vladie Bosne i Hercegovine« pored ranije dodijeljenog kredita za pomoh narodu Krajinu ponovno je odobrilo svotu od 100.000,00 Dinara za isplatu pomoćni porodicama izgubljenih i živih boraca, invalidima i ostalim žrtvama rata na području Banje Luke i okoline. Za vrdživanje u istovjetnih dječijih domova odobrilo je kredit od 500,000 dinara, dok je posebno odobren kredit od 200,000 dinara za otvaranje novih dječijih domova. Kredit od 4500,00 Dinara odobren je za otvaranje kućih boraca. Osim toga odobren je još 500,000 dinara za pomoć invalidima i žrtvama rata, preseljavanja i obnove domova.